

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню бакалавра
(бакалавра, магістра)

студента Ткаченко Дар'ї Олександрівни
(ПІБ)

академічної групи 071-20з-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: Облік і аудит власного капіталу банку (на прикладі АТ КБ
«Приватбанк»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Пашкевич М.С.		

Рецензент			
-----------	--	--	--

Нормоконтроль	Пашкевич М.С.		
---------------	---------------	--	--

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню **бакалавра**
(бакалавра, магістра)

Студенту Ткаченко Д.О. академічної групи 071-20з-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

Облік і аудит власного капіталу банку (на прикладі АТ КБ «Приватбанк»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____
№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	06.05.24 – 15.05.24
2	ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	16.05.24- 28.05.24
3	АУДИТ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	29.05.24- 30.06.24

Завдання видано

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 06.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 01.07.24 р.

Прийнято до виконання

Ткаченко Д.О.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 50 стр., 15 рис., 14 табл., 1 додаток, 16 джерел.

ВЛАСНИЙ БАНКІВСЬКИЙ КАПІТАЛ, НОРМАТИВИ КАПІТАЛУ, РЕГУЛЯТИВНИЙ КАПІТАЛ, СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ, АКЦІОНЕРНИЙ ТА ПАЙОВИЙ КАПІТАЛ, ГРОШОВА ФОРМА КАПІТАЛУ

Предмет дослідження - проблеми обліку і аудиту операцій з власним капіталом комерційного банку.

Об'єкт розроблення – господарська діяльність АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Мета роботи - удосконалення обліку і аудиту операцій з власним капіталом комерційного банку.

Досліджено теоретичні аспекти обліку власного капіталу комерційного банку, зокрема, мінімальний обов'язковий розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, його склад та оцінка. Визначено рахунки, які використовуються для обліку капіталу. Проведено бухгалтерський облік операцій з формування статутного капіталу банку та прибутку, а також його розподілу. Надано огляд діяльності базового комерційного банку та основних показників фінансово-господарської діяльності. Представлено основні аспекти внутрішнього аудиту власних коштів комерційного банку, зокрема, процес організації внутрішнього аудиту власних коштів та методика дослідження складових власного та регулятивного капіталу банку. Запропоновано рекомендації з удосконалення обліку та контролю власного капіталу комерційного банку.

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що отримані висновки спрямовані на удосконалення системи обліку та аудиту власного капіталу комерційного банку відповідно до сучасних умов господарювання. Надані пропозиції з удосконалення обліку і аудиту власного капіталу можуть знайти своє практичне застосування на АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	7
1.1. Характеристика діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	7
1.2. Розвиток та вірогідні перспективи подальшого розвитку банку	10
1.3. Елементи власного капіталу комерційного банку	15
Висновки до розділу 1	18
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	20
2.1. Облік власного капіталу банку	20
2.2 Облік формування статутного капіталу банку	24
2.3 Облік прибутку банку	29
Висновки до розділу 2	32
РОЗДІЛ 3 АУДИТ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	33
3.1. Аудиту власного капіталу банку	33
3.2. Аудит складових власного та регулятивного капіталу банку	36
3.3 Пропозиції щодо удосконалення обліку і аудиту власного капіталу	43
Висновки до розділу 3	46
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	50
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Тема обліку і аудиту власного капіталу банку є надзвичайно актуальною в сучасному фінансовому середовищі. Власний капітал є ключовим показником фінансової стійкості та надійності банку. Рівень капіталу визначає здатність банку витримати фінансові турбулентності, зберегти довіру вкладників та інших зацікавлених сторін. Нормативи капіталу та правила його оцінки постійно змінюються відповідно до регулятивних вимог та міжнародних стандартів, що ставить перед банками постійне завдання відповідати актуальним нормам. Аудит власного капіталу стає важливим інструментом для виявлення можливих ризиків, недоліків у фінансовому звітності, а також ефективності управління капіталом.

У зв'язку зі строгими вимогами до дотримання фінансової дисципліни та відкритості перед зацікавленими сторонами, правильний облік і аудит власного капіталу допомагає банкам підтримувати довіру ринку та зберігати свою репутацію. Міжнародні стандарти обліку, такі як МСФЗ 9 «Фінансовий інструменти» [1] та МСФЗ 32/39 «Фінансові інструменти: представлення та вимірювання» [2], встановлюють правила та принципи обліку власного капіталу банку. Дотримання цих стандартів є важливим для забезпечення однакової та порівняльної фінансової звітності банку.

Отже, тема обліку і аудиту власного капіталу банку залишається актуальною і важливою для ефективного фінансового управління та забезпечення стабільності банківської системи в цілому.

Проблемами обліку і аудиту розрахунків з постачальниками присвятили свої праці багато вітчизняних та закордонних вчених. В тому числі: Джулій Л. В. досліджувала особливості організації управлінського обліку в банках України [3], Малкіна Я.Д. розглядала нову класифікація витрат та система управлінського обліку розрахунків за податковими зобов'язаннями банків [4], Сарахман О.М. досліджувала організацію управлінського обліку у банківських установах [5], Демкович, М. С., Євченко, Н. Г., Карпенко, О. В., Кириленка, В. Б., Кіндрацької, Л. М., Кореневої, О. Г., Юденкова, Ю. М. досліджували питання формування системи управлінського обліку у банківських установах [6]. Однак, враховуючи

актуальність теми дослідження, можна відмітити, що питання удосконалення обліку і аудиту власного капіталу в банках є все ще не достатньо досліджені в сучасних наукових джерелах.

Метою дипломної роботи удосконалення обліку і аудиту операцій з власним капіталом комерційного банку.

Згідно зі сформульованою метою, основні завдання дослідження включають:

- Аналіз діяльності банку та надання характеристики його роботи.
- Визначення складу та оцінка власного капіталу банку.
- Встановлення рахунків для обліку власного капіталу.
- Подання облікового відображення операцій з формування статутного капіталу банку та розподілу прибутку.
- Виявлення основних аспектів аудиту власного капіталу комерційного банку, включаючи організаційний процес та методику аудиторської перевірки складових власного та регулятивного капіталу банку.
- Формулювання пропозицій з покращення обліку та аудиту власного капіталу комерційного банку.

Предмет дослідження - проблеми обліку і аудиту операцій з власним капіталом комерційного банку.

Об'єкт розроблення – господарська діяльність АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Для забезпечення досягнення поставленої мети кваліфікаційної роботи використовувалися такі методи дослідження: теоретичного узагальнення, дедукції та індукції, аналогії, аналізу і синтезу.

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що отримані висновки спрямовані на удосконалення системи обліку та аудиту власного капіталу комерційного банку відповідно до сучасних умов господарювання. Надані пропозиції з удосконалення обліку і аудиту власного капіталу можуть знайти своє практичне застосування на АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Характеристика діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

ПриватБанк - найбільший банк України, який є стабільним та надійним партнером для фінансових справ українців. У банку 19 мільйонів активних клієнтів - фізичних і юридичних осіб, по всій країні працює понад 1000 відділень, 5000 банкоматів і 10000 терміналів самообслуговування [7].

ПриватБанк є відповідальним роботодавцем і одним із найбільших платників податків у країні. Попри складні часи, не зупиняє кредитування українців та бізнесу. У 2022 році частка ПриватБанку в роздрібному кредитному портфелі зросла з 26 до 32%, а бізнес отримав 23,8 млрд грн нових кредитів. Єдиним акціонером Банку, якому належать 100% акцій Банку, є держава в особі Кабінету Міністрів України.

Розмір статутного капіталу банку представлено на Рис.1.1:

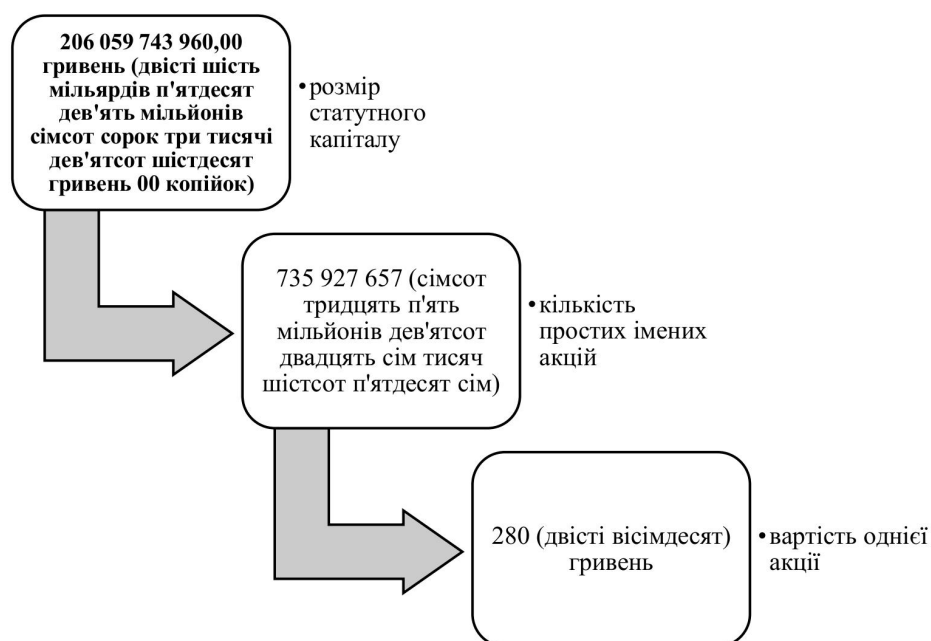

Рис. 1.1. Розмір статутного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Статутний капітал банку формується згідно з вимогами Законів України «Про банки і банківську діяльність» [8], «Про акціонерні товариства» [9], нормативно-правових актів Національного банку та свого статуту. На Рис.1.2 наведено джерело формування статутного капіталу банку:

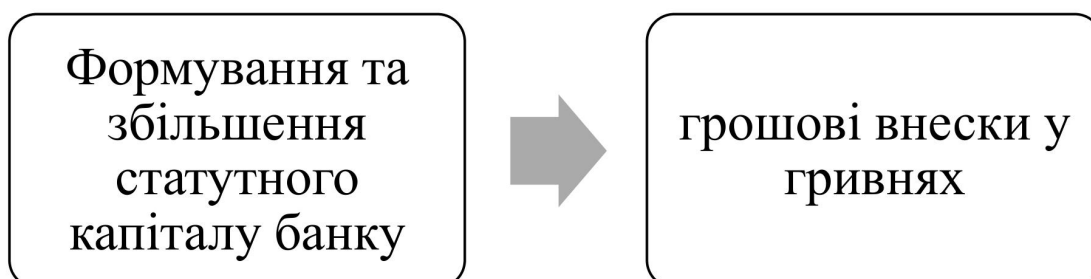

Рис. 1.2 Джерело формування статутного капіталу банку

Як показано на Рис.1.2, формування та збільшення статутного капіталу банку може здійснюватися виключно шляхом грошових внесків у гривнях. Статутний капітал банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел. Забороняється використовувати для формування статутного капіталу бюджетні кошти, якщо ці кошти мають інше цільове призначення.

Банк має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір статутного капіталу. Збільшення відбувається шляхом підвищення номінальної вартості акцій або шляхом розміщення додаткових акцій існуючої номінальної вартості.

Обов'язковою умовою збільшення статутного капіталу є відповідність розміру статутного капіталу після його збільшення вимогам до мінімального розміру статутного капіталу, встановленого законом.

Статутний капітал може бути зменшено шляхом зменшення номінальної вартості акцій або анулювання раніше викуплених банком акцій та зменшення їх загальної кількості.

Алгоритм зміни розміру статутного капіталу прописано в статуті банку, фрагмент якого представлено на Рис.1.3:

57. Після прийняття рішення про зменшення статутного капіталу правління Банку протягом 30 днів письмово повідомляє кожному кредитор, вимоги якого до Банку не забезпечені заставою, гарантією чи порукою, про таке рішення. Кредитор, вимоги якого до Банку не забезпечені договорами застави чи поруки, протягом 30 днів після надходження йому зазначеного повідомлення може звернутися до Банку з письмовою вимогою про здійснення протягом 45 днів одного з таких заходів на вибір Банку: забезпечення виконання зобов'язань шляхом укладення договору застави чи поруки, дострокового припинення або виконання зобов'язань перед кредитором, якщо інше не передбачено договором між Банком та кредитором. У разі коли кредитор не звернувся у строк, передбачений у цьому пункті, до Банку з письмовою вимогою, вважається, що він не вимагає від Банку вчинення додаткових дій щодо зобов'язань перед ним.

Рис.1.3. Фрагмент статуту АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Органами управління банку є (Рис.1.4):

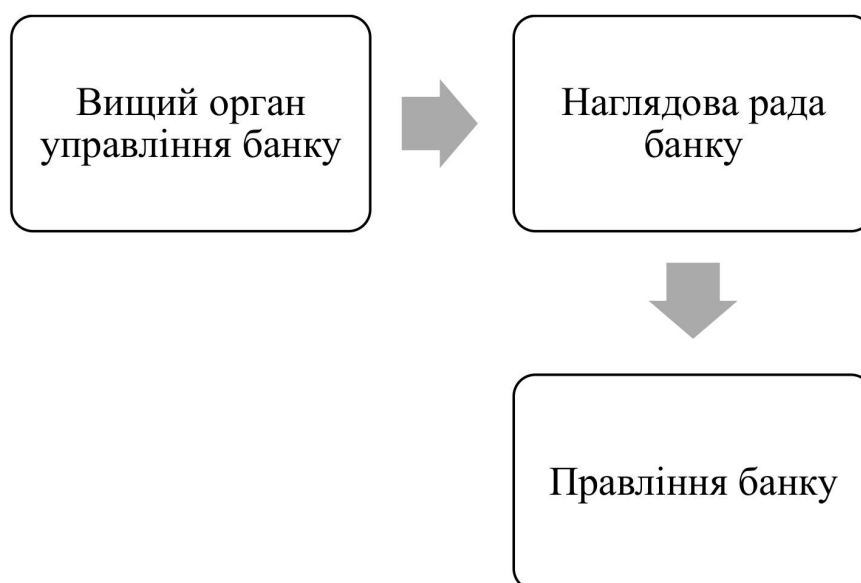

Рис. 1.4. Органи управління АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Розподіл функцій між органами управління банку має забезпечувати ефективну систему управління та внутрішнього контролю.

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» організовує бухгалтерський облік своїх операцій відповідно до внутрішньої облікової політики, міжнародних стандартів

фінансової звітності, виконує вимоги, встановлені законодавством, зокрема вимоги нормативно-правових актів Національного банку, користується єдиними правилами бухгалтерського обліку в банках та подає свої баланси, звітність та іншу інформацію Національному банку.

Фінансовий рік банку відповідає календарному року та починається 1 січня і закінчується 31 грудня.

Фінансові результати банку повинні відображатися у його денному, місячному, квартальному та річному балансах, у звіті про фінансові результати банку, а також у річному звіті, підготовленому відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог, встановлених законодавством.

Річна фінансова звітність повинна бути перевірена аудиторською фірмою відповідно до Законів України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [10], «Про банки і банківську діяльність» [8], нормативно-правових актів Національного банку. Річна фінансова звітність, підтверджена аудитором (аудиторською фірмою), має бути оприлюднена шляхом публікації в періодичних виданнях та/або поширення як окремих друкованих видань чи розміщення в Інтернеті не пізніше ніж 30 квітня наступного за звітним року [11].

1.2 Розвиток та вірогідні перспективи подальшого розвитку банку

Подальший розвиток АТ КБ «ПРИВАТБАНК» буде зосереджуватись на досягненні стратегічних цілей з врахуванням поточного розвитку ситуації в країні та світі. Так, в 2024 році банк ставить за мету утримати та залучити нових клієнтів на основі перегляду та оптимізації ціннісної пропозиції та сервісної моделі обслуговування. Це дозволить утримати та закріпити лідерські позиції, вже досягнуті на ринках різних сегментів клієнтів та банківських продуктів.

Також Банк планує продовжувати вдосконалювати продуктову лінійку та сервіси для клієнта, в т.ч. з використанням штучного інтелекту, на основі вивчення та запровадження UI/UX. В планах Банку розвиток технологій та інноваційних продуктів, адаптація та вдосконалення традиційних продуктів до

потреб клієнтів, оптимізація внутрішніх процесів банку, системи корпоративного управління, ризик менеджменту та Комплаєнс тощо.

Одночасно, пріоритетами Банку, як державного банку України, залишаються (Рис.1.5):

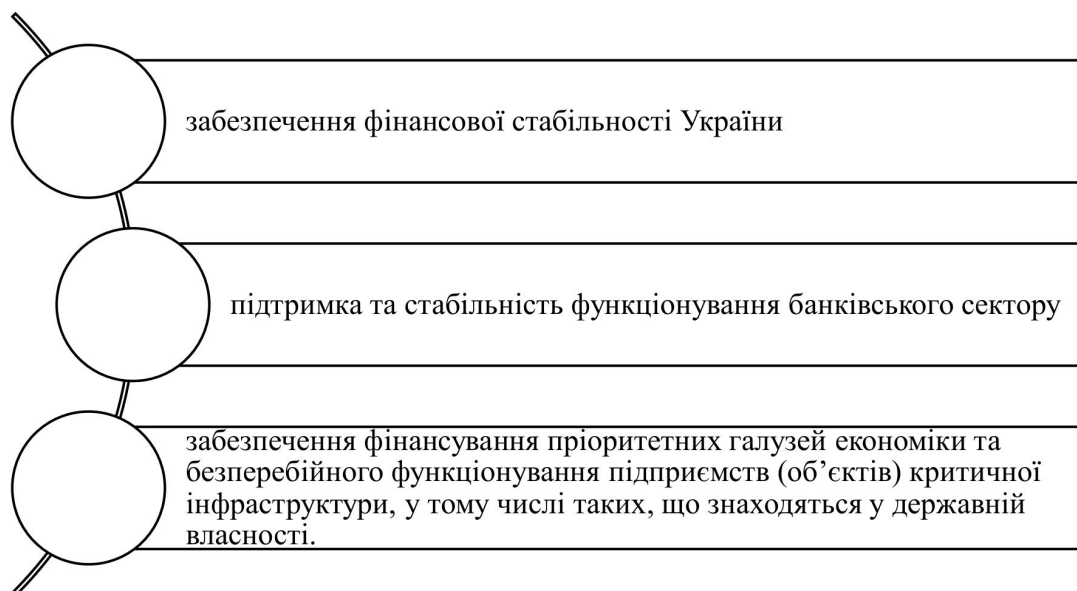

Рис.1.5. Пріоритети розвитку АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Подальший розвиток Банку, в тому числі юридичних осіб, які перебувають під його контролем, тісно пов'язаний із ризиками, притаманними економіці України та розвитку банківського ринку України в цілому, визначених в інфляційному звіті НБУ (січень 2024), а саме:

1. Триваліший термін війни, ескалація, еко-тероризм окупантів.
2. Зниження обсягів чи втрата ритмічності надходження міжнародної допомоги.
3. Пошкодження енергетичної та портової інфраструктури.
4. Продовження часткового блокування кордонів з окремими країнами ЄС для вантажних перевезень.
5. Виникнення додаткових бюджетних потреб і значних квазіфіскальних дефіцитів, зокрема в енергетичній сфері.
6. Посилена еміграція.

При цьому, можливостями для країни можуть стати нарощування потужності морських шляхів експорту та швидка реалізація масштабного плану відбудови України («план Маршалла»).

Характер бізнесу АТ КБ «ПриватБанк» (далі Банк) є універсальним Банком з фокусом на роздрібний сегмент, що активно просуває послуги для малого та середнього бізнесу та вибірково працює в корпоративному секторі. Банк здійснює свою діяльність відповідно до ліцензії Національного банку України (НБУ) з березня 1992 року. Загальна кількість відокремлених підрозділів Банку, які зареєстровані в Державному реєстрі банків, становить 1209 підрозділів, в т.ч. 9 філій, 1 представництво і 1199 відділень різних класифікаційних груп (77 з яких тимчасово припинили діяльність).

Зовнішнє середовище Війна залишається головним фактором, який визначає розвиток та функціонування в 2023 році економіки України в цілому та банківської системи, зокрема.

При цьому, попри безпрецедентні поточні виклики, банківська система демонструє міцність та стабільність, що підтверджують три ключові тренди 2023 року:

- зростання кредитування, перш за все позик за підтримки державних програм;
- стабільний приплив коштів до банків - залишки на рахунках у банках зростають як у громадян, так і в бізнесу;
- висока ефективність та рентабельність, що обумовлена операційною ефективністю при помірних витратах на резервування.

Попри значне збільшення ставки оподаткування, сектор залишився високорентабельним, що забезпечує його стійкість. 2023 рік характеризується суттєвим зниженням інфляційного тиску. У листопаді 2023 року інфляція сповільнилася до 5.1% у річному вимірі та залишалася на цьому рівні в грудні. Послабленню цінового тиску значною мірою сприяли високі врожаї та зниження світових цін на енергоносії. Важливу роль відігравав мораторій на підвищення тарифів на окремі житлово-комунальні послуги. Водночас, поліпшенню

курсів та інфляційних очікувань сприяв комплекс заходів НБУ з підтримання стійкості валютного ринку та привабливості гривневих активів.

За 2023 рік ключова ставка знизилася на 10 в. п. до 15% річних - облікова ставка НБУ у 2023 році змінювалася 4 рази: 27 липня – знижена з 25% до 22% (з 28 липня); 14 вересня – знижена з 22% до 20% (з 15 вересня); 26 жовтня – знижена з 20% до 16% (з 27 жовтня); 14 грудня – знижена з 16% до 15% (з 15 грудня). Пом'якшення процентної політики в другому півріччі 2023 року узгоджувалося зі збереженням привабливості гривневих інструментів і, водночас, підтримало кредитування.

Ключова подія другого півріччя 2023 року - перехід до режиму керованої гнучкості обмінного курсу - з 10.10.23. При цьому валютний ринок залишився стійким - підвищений попит на валюту спостерігався лише в перші дні керованої гнучкості курсу, а надалі баланс попиту та пропозиції валюти поліпшився. Це позначилося й на зменшенні чистого продажу валюти НБУ - з листопада сальдо інтервенцій НБУ стало меншим, ніж у попередні місяці. Підтримувати курсову стійкість дають змогу високі міжнародні резерви, які на кінець 2023 року зросли до 40.5 млрд дол., незважаючи на нижчі, ніж очікувалося, обсяги зовнішнього фінансування у IV кварталі 2023 року. За поточних умов керована гнучкість обмінного курсу відіграє ключову роль у забезпеченні цінової та фінансової стабільності, водночас облікова ставка є допоміжним інструментом - політика збереження привабливості гривневих активів сприяє мінімізації ризиків для валютного ринку, стримуючи попит на іноземну валюту. У міру формування передумов НБУ дозволить більшу курсову гнучкість, проте він і надалі вживатиме кроки із забезпечення привабливості гривневих активів. Це дасть змогу підтримувати курсову стійкість та утримувати помірну інфляцію, підживлюючи інтерес до державних цінних паперів, роль яких у фінансуванні дефіциту бюджету поступово зростатиме. Водночас за таких умов потенціал для пом'якшення процентної політики до кінця 2024 року буде доволі обмеженим.

Останніми місяцями 2023 посилюються ризики неритмічності надходження міжнародної допомоги та зниження її обсягів - нині це одна з основних загроз

для макростабільності і в майбутньому, поряд із безпековими ризиками, зокрема тривалістю ведення бойових дій, їх характером та інтенсивністю.

Міжнародні рейтингові агентства продовжують більш уважно та часто відслідковувати тренди розвитку України та періодично переглядають суверенні рейтинги країни та, відповідно, рейтинги банківської системи. Останній перегляд рейтингів рейтинговим агенством Moody's був в лютому 2023 року, коли рейтингове агентство Moody's змінило рейтинги оцінки кредитоспроможності п'яти українських банків, в т.ч. ПриватБанку, на «Са» з «Саа3» внаслідок зниження рейтингу незабезпеченого боргу в Україні відповідно до «Са» з «Саа3». Moody's зазначає, що зниження рейтингів зумовлене наслідками війни з росією, які, ймовірно, створять довгострокові проблеми для економіки та державних фінансів України.

В 2023 Міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings підтвердило рейтинг ПриватБанку. Fitch Ratings зберегло рейтинги ПриватБанку: довгостроковий рейтинг дефолту емітента в іноземній валюті (РДЕ) перебуває на рівні «ССС-», а довгостроковий рейтинг дефолту в національній валюті залишається на рівні «ССС». Рейтинг життєздатності банку також залишається на рівні «ссс-». За оцінкою фахівців Fitch Rating, первинні рейтинги банку залишаються на рівнях, вищих за суверенні. Це відображає незмінно високий рівень кредитоспроможності та прибутковості ПриватБанку, виділяючи його на тлі інших банківських установ України. Рейтинг державної підтримки (GSR) було знижено до «без підтримки» (ns) з «ссс-».

Зниження рейтингу GSR відображає думку Агентства, що в разі істотної нестачі капіталу ПриватБанк, найімовірніше, працюватиме в умовах заборони на використання регулятивного капіталу в найближчій перспективі, а не отримає оперативну надзвичайну підтримку капіталу від держави. Подальший розвиток Банку тісно пов'язаний із ризиками, притаманними економіці України та розвитку банківського ринку України в цілому, визначених в інфляційному звіті НБУ (січень 2024), а саме:

1. Триваліший термін війни, ескалація, еко-тероризм окупантів.

2. Зниження обсягів чи втрата ритмічності надходження міжнародної допомоги.

3. Пошкодження енергетичної та портової інфраструктури.

4. Продовження часткового блокування кордонів з окремими країнами ЄС для вантажних перевезень.

5. Виникнення додаткових бюджетних потреб і значних квазіфіскальних дефіцитів, зокрема в енергетичній сфері.

6. Посилена еміграція.

При цьому, можливостями для країни можуть стати нарощування потужності морських шляхів експорту та швидка реалізація масштабного плану відбудови України («план Маршалла»).

Отже, ситуація в Україні в 2023 році залишається доволі складною та напруженою, втім контрольованою. Продовження воєнних дій на території України, подальше руйнування виробничих потужностей, інфраструктури та житлових будинків, а також невизначеність стосовно тривалості такої ситуації стримує подальший розвиток та відтерміновує активну відбудову. Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації у зовнішньому середовищі і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій та макроекономічних умов може негативно вплинути на фінансовий стан та результати діяльності Банку у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

1.3 Елементи власного капіталу комерційного банку

Капітал банку - власні кошти, залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань. Власний капітал розраховується за формулою (1.1):

$$\text{Власний капітал} = \text{Активи} - \text{Зобов'язання} \quad (1.1)$$

Власний капітал визначається для складання фінансової звітності про реальний фінансовий стан. Законом України «Про банки і банківську діяльність» визначено такі види капіталу банку: приписний, регулятивний та статутний [8]. Капітал статутний - сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом. Банки в Україні створюються у формі публічних акціонерних товариств, або кооперативних банків. Відповідно, статутний капітал банку формується за рахунок власних коштів акціонерів або пайових внесків засновників банку у грошовій формі.

Національний банк України знизив вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу банків з 500 млн грн до 200 млн грн.

Мінімального розміру регулятивного капіталу банків представлено на Рис. 1.6:

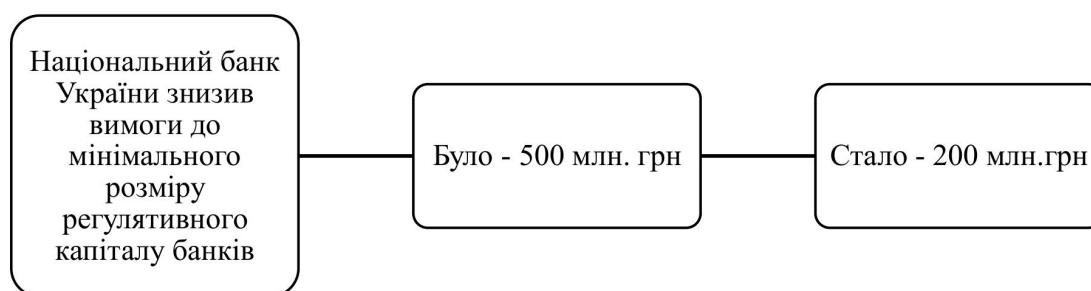

Рис. 1.6. Мінімальний розмір регулятивного капіталу банків

Таке рішення ґрунтується на змінах до Закону України «Про банки і банківську діяльність», якими мінімальний розмір статутного капіталу для банків знижено з 500 млн грн до 200 млн грн.

Статутний капітал державного банку на 100% належить державі. Статутний капітал банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел. Капітал регулятивний – сукупність основного та додаткового капіталів. Регулятивний капітал є одним із найважливіших показників діяльності банків, основним призначенням якого є покриття негативних наслідків різноманітних ризиків, які банки беруть на себе в процесі своєї діяльності, та забезпечення захисту вкладів, фінансової стійкості та стабільної діяльності банків [7].

Регулятивний розраховується за формулою (1.2):

$$\text{Регулятивний капітал} = \text{основний капітал} + \text{додатковий капітал} \quad (1.2)$$

Основний капітал банку включає статутний капітал; розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у статутний капітал; загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів. Додатковий капітал банку – нерозкриті резерви; резерви переоцінки; гібридні (борг/капітал) капітальні інструменти; субординований борг (звичайні незабезпечені банком боргові капітальні інструменти, які за умовою договору не можуть бути забрані з банку раніше 5 років, а у випадку банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій всіх інших кредиторів).

У структурі загальної суми регулятивного капіталу розмір додаткового капіталу не може бути більшим ніж 100 відсотків основного капіталу.

Банк не має права без згоди НБУ зменшувати розмір регулятивного капіталу нижче мінімально встановленого рівня. Регулятивний капітал банку не може бути меншим за статутний капітал. Ця вимога не поширюється на новостворений банк протягом одного року з дня отримання ним банківської ліцензії [8]. Капітал приписний – сума грошових коштів у вільно конвертованій валюті, надана іноземним банком філії для її акредитації. Інформація о капіталі банку відображується у таких звітах фінансової звітності:

- Звіт про фінансовий стан (баланс);
- Звіт про зміни у власному капіталі (звіт про власний капітал);
- Примітки до фінансової звітності (примітки 1, 28, 39, 40, 46).

Висновки до розділу 1

Дослідження особливостей функціонування АТ КБ «ПРИВАТБАНК» в сучасних умовах господарювання дозволило зробити наступні висновки:

1. ПриватБанк - найбільший банк України, який є стабільним та надійним партнером для фінансових справ українців. У банку 19 мільйонів активних клієнтів - фізичних і юридичних осіб, по всій країні працює понад 1000 відділень, 5000 банкоматів і 10000 терміналів самообслуговування. АТ КБ «ПРИВАТБАНК» організовує бухгалтерський облік своїх операцій відповідно до внутрішньої облікової політики, міжнародних стандартів фінансової звітності, виконує вимоги, встановлені законодавством, зокрема вимоги нормативно-правових актів Національного банку, користується єдиними правилами бухгалтерського обліку в банках.

2. Подальший розвиток Банку, в тому числі юридичних осіб, які перебувають під його контролем, тісно пов'язаний із ризиками, притаманними економіці України та розвитку банківського ринку України: триваліший термін війни, ескалація, еко-тероризм окупантів; зниження обсягів чи втрата ритмічності надходження міжнародної допомоги; пошкодження енергетичної та портової інфраструктури; продовження часткового блокування кордонів з окремими країнами ЄС для вантажних перевезень; виникнення додаткових бюджетних потреб і значних квазіфіскальних дефіцитів, зокрема в енергетичній сфері; посилена еміграція.

3. Формування та збільшення статутного капіталу банку може здійснюватися виключно шляхом грошових внесків у гривнях. Статутний капітал банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел. Забороняється використовувати для формування статутного капіталу бюджетні кошти, якщо ці кошти мають інше цільове призначення. Банк має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір статутного капіталу. Збільшення відбувається шляхом підвищення номінальної вартості акцій або шляхом розміщення додаткових акцій існуючої номінальної вартості. Обов'язковою умовою збільшення статутного

капіталу є відповідність розміру статутного капіталу після його збільшення вимогам до мінімального розміру статутного капіталу, встановленого законом.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1 Облік власного капіталу банку

Комерційні банки використовують План рахунків бухгалтерського обліку банків України, який являє собою систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку, що використовується для детальної та повної реєстрації всіх банківських операцій з метою забезпечення потреб складання фінансової звітності [12]. За рахунками класу 5 відображається капітал банку, який включає статутний капітал, емісійні різниці, загальні резерви та інші фонди, результати минулих років, результати переоцінки [13].

Бухгалтерський облік капіталу банку ґрунтується за принципом джерел капіталу, тобто кожне джерело капіталу банку відображується в обліку окремо. За цим принципом п'ятий клас Плану рахунків розподіляється на три розділи рахунків (Рис.2.1):

Розділ 50 «Статутний капітал та інші фонди банку»

- група 500 «Статутний капітал»;
- група 501 «Емісійні різниці»;
- група 502 «Загальні резерви та фонди банку»;
- група 503 «Результати минулих років»;
- група 504 «Результати звітного року»

Розділ 51 «Результати переоцінки»

- група 510 «Результати переоцінки»

Розділ 52 «Приписний капітал філії іноземного банку»

- група 520 «Приписний капітал філії іноземного банку»

Рис. 2.1. Рахунки обліку капіталу банку (5 клас)

Рахунки класу 5 «Капітал банку» Плану рахунків можуть кореспондувати з дебіторами, кредиторами та рахунками готівкових коштів у разі сплати дивідендів, викупу акцій (часток, паїв) в акціонерів (учасників) банку, збільшення капіталу банку шляхом переоцінки активів, з рахунками класів 6 «Доходи» та 7 «Витрати» Плану рахунків під час формування фінансового результату діяльності банку за звітний рік.

Для відображення операцій, пов'язаних з капіталом банку, АТ КБ «ПРИВАТБАНК» переважно використовує такі балансові рахунки, які наведені у Таблиці 2.1:

Таблиця 2.1

Рахунки, які використовуються для відображення статутного капіталу банку

Код та назва рахунку	Призначення рахунку	Дебет	Кредит
5000 П «Статутний капітал банку»	Облік статутного капіталу банку. Облік акцій ведеться за номінальною вартістю	Зменшення статутного капіталу	Збільшення статутного капіталу
5002 КП «Несплачений зареєстрований статутний капітал банку»	Облік вартості викуплених банком акцій (часток, паїв) за номінальною вартістю. Різниця між номінальною вартістю та вартістю викупу списується в межах кредитових залишків спочатку з рахунку 5010, а потім з рахунку 5022	Викуплені акції (частки, паї)	Продані та анульовані акції (частки, паї)
5004 П «Внески за незареєстрованим статутним капіталом»	Облік коштів, що отримані від засновників (акціонерів, учасників) банку за акціями або паями до реєстрації статутного капіталу	Суми зареєстрованого СК або суми, що повертаються в разі відмови в погодженні статуту банку	Суми, що отримані банком в оплату акцій або паїв до реєстрації статутного капіталу

5010 П «Емісійні різниці»	Облік сум витрат на операцію; різниці між номінальною вартістю акції та ціною її розміщення. Під час подальшого викупу власних акцій різниця між номінальною вартістю та ціною викупу акцій списується з цього рахунку в межах залишку	Суми витрат на операцію; суми списання різниці між ціною викупу та номінальною вартістю акцій у межах залишку під час викупу власних акцій	Суми позитивної різниці в разі первинного та подальшого розміщення акцій
5011 АП «Операції з акціонерами»	Облік суми прибутків або збитків від операцій з акціонерами.	Проводиться перерахування отриманої суми прибутку за рішенням акціонерів банку або суми збитку від операцій з акціонерами	Сума прибутку від операцій з акціонерами або суми покриття збитку за рішенням акціонерів.
5020 П «Загальні резерви»	Облік загальних резервів, що створені за рішенням акціонерів під різні ризику	Суми зменшення резервів	Суми прибутку, що спрямовані на формування резервів
5021 П «Резервні фонди»	Облік резервних фондів банку. Кошти резервних фондів призначені для покриття можливих збитків та інших витрат	Суми на покриття збитків та інших витрат, передбачених законодавством України	Суми надходжень у резервні фонди. Резервні фонди утворюються за рахунок прибутку в розмірах, передбачених законодавством України
5030 П «Нерозподілені прибутки минулих років»	Облік сум прибутків минулих років до їх розподілу	Суми розподіленого прибутку згідно з рішенням загальних зборів акціонерів (учасників) відповідно до законодавства України, суми коригування внаслідок зміни облікової політики та виправлення суттєвих помилок	Суми прибутків минулих років; перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок вартості активів, що раніше були переоцінені, у разі їх вибуття, суми коригування внаслідок зміни облікової політики

5031 «Непокриті збитки минулих років»	Облік сум збитків минулих років до їх покриття	Суми непокритих збитків минулих років, суми коригування внаслідок зміни облікової політики та виправлення суттєвих помилок	Суми покриття збитків минулих років, суми коригування внаслідок зміни облікової політики та виправлення суттєвих помилок
5040 «Прибуток звітного року»	Облік прибутку звітного року	Суми в порядку закриття рахунків витрат звітного року; суми розподілу прибутку; суми нерозподіленого прибутку на рахунок 5030	Суми в порядку закриття рахунків обліку доходів звітного року
5041 «Збиток звітного року»	Облік збитку звітного року	Суми в порядку закриття рахунків витрат звітного року	Суми в порядку закриття рахунків обліку доходів звітного року; суми покриття збитку; суми збитків на рахунок 5031 до їх покриття

Складено за [12,13]

Рахунки 5 класу можуть кореспондувати з розрахунками дебіторської та кредиторської заборгованості, окремими рахунками 3 класу та рахунками грошових коштів або кореспондентським рахунком лише у разі сплати дивідендів та отримання внесків від акціонерів. У всіх інших випадках рахунки 5 класу кореспондують між собою. Операції відображають за рахунком 5000 «Статутний капітал банку» на балансі банку. Аналітичний облік ведуть за кожним засновником (учасником), акціонером. Перевірити правильність бухгалтерських проведення можна зіставленням сальдо на рахунку 5000 і величини статутного капіталу, зафіксованого в установчих документах банку, та сумарної номінальної вартості випущених акцій.

2.2 Облік операцій з формування статутного капіталу банку

Статутний фонд банку у формі акціонерного товариства формується шляхом відкритої підписки на акції. Формувати та збільшити статутний капітал банку можна виключно за допомогою грошових внесків учасників, що представлено на Рис.2.2:

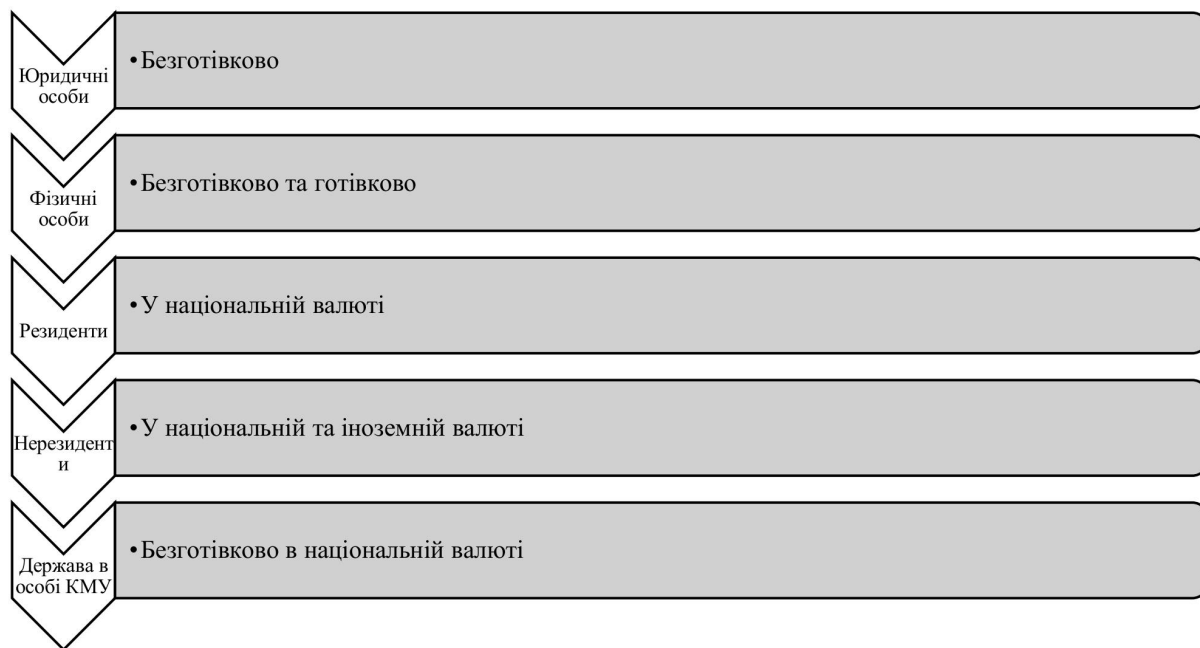

Рис. 2.2. Учасники банку та їх можливі внески до статутного капіталу

Учасниками банку не можуть бути юридичні особи, в яких банк має істотну участь, громадські об'єднання, політичні партії, релігійні та благодійні організації.

Тобто, резиденти України здійснюють внески у гривнях, а нерезиденти – юридичні особи та фізичні особи-іноземці - в іноземній вільно конвертованій валюті або в гривнях. Кошти можуть перераховувати лише з власних поточних рахунків юридичні та фізичні особи у безготівковій формі. Фізичні особи можуть вносити кошти в готівковій формі.

Суми в іноземній вільно конвертованій валюті, внесені нерезидентами, перераховують у національну валюту України за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим НБУ на дату підписання установчого договору про створення банку, а у разі збільшення статутного капіталу банку - на дату

прийняття рішення про збільшення статутного капіталу або на дат прийняття рішення про перетворення банку на банк з іноземним капіталом; (якщо банк набуває статусу банку з іноземним капіталом, не збільшуючи статутного капіталу банку).

Статутний капітал у мінімальному розмірі на час реєстрації банку має бути повністю сплачений. Спрямовуючи кошти на формування статутного капіталу, учасники повинні надати банку документи та відомості, що підтверджують джерела походження цих коштів.

Заборонено використовувати для формування статутного капіталу банку :

- бюджетні кошти, якщо такі кошти мають інше цільове призначення;
- банківські метали;
- кошти, одержані в кредит та під заставу;
- зустрічні інвестиції у статутні капітали одного банку іншому;
- зустрічні інвестиції у статутні капітали учасників банку.

Для формування статутного капіталу банку його учасники попередньо акумулюють кошти на поточному рахунку будь-якого банку-резидента на території України на підставі відповідного рішення установчих зборів. Потім у тижневий термін після дати подання необхідних документів для державної реєстрації банку уповноважена засновниками особа подає до НБУ за місцем створення банку заяву про відкриття накопичувального рахунка для формування статутного капіталу. На підставі цих документів та заяви територіальне управління НБУ відкриває накопичувальний рахунок, на якому акумулюють кошти статутного капіталу новоствореного банку його учасники. Не пізніше ніж за 15 робочих днів до закінчення терміну, встановленого законодавством для розгляду документів та державної реєстрації банку, учасники банку або уповноважена засновниками особа зобов'язані перерахувати кошти у розмірі, який відповідає мінімально встановленому для новоствореного банку, на накопичувальний рахунок у Національному банку (або територіальному управлінні Національного банку за місцем створення банку). При формуванні статутного капіталу банку з іноземним капіталом кошти в іноземній валюті

іноземний учасник банку акумулює на накопичувальному рахунку, який відкривається в Національному банку. Після реєстрації банку в НБУ за його місцезнаходженням відкривається кореспондентський рахунок, на який не пізніше ніж наступного дня після його відкриття з накопичувального рахунка перераховуються зібрані кошти, що утворюють статутний капітал банку. У разі відмови НБУ у реєстрації банку кошти з накопичувального рахунка повертаються учасникам банку за їхньою заявою.

Банки формують статутний капітал завдяки емісії власних акцій та оголошенню підписки на паї. Акція засвідчує пайову участь у статутному капіталі банку. Згідно з нормативними актами НБУ, банківські акції можуть бути лише іменними. Обіг іменних акцій фіксується у реєстрах власників іменних цінних паперів [14]. За типом акції банку можуть бути простими та привілейованими.

Прості акції дають їх власникам право голосу в ухваленні прийняття важливих управлінських рішень, дохід за ними залежить від результатів діяльності банку та способу їх розподілу. Прості акції надають їх власникам право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів, на участь в управлінні акціонерним товариством, на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації та інші права, передбачені законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств. Прості акції надають їх власникам однакові права [14].

Привілейовані акції дають власникові право на отримання дивідендів, але власники цих акцій не мають права брати участь в управлінні банком. Привілейовані акції можуть випускатися з фіксованою ставкою дивідендів (у відсотках до їх номінальної вартості), сума яких виплачується щорічно [14]. Випуск привілейованих акцій обмежений величиною, яка становить 10 % від статутного капіталу банку. Облік простих і привілейованих акцій ведеться окремо за відповідними аналітичними рахунками балансового рахунку 5000 «Статутний капітал банку». Основні проведення з обліку формування статутного капіталу банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» наведені в Табл. 2.2:

Кореспонденція рахунків по обліку формування капіталу

АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

№ з/п	Зміст господарської операції	Д	К	Сума, грн
1	Відображення внесків до статутного капіталу банку до державної реєстрації	1200 «Кореспондентський рахунок»	5004 «Незареєстрований статутний капітал»	на суму попередніх внесків акціонерів
		2600 «Поточний рахунок»		
		1001 «Каса»		
2	Відображення суми статутного капіталу після державної реєстрації банку	5004 «Незареєстрований статутний капітал»	5000 «Статутний капітал банку	на суму попередніх внесків акціонерів
		5010 «Емісійні різниці»	5000 «Статутний капітал банку	на суму витрат на операції
		5004 «Незареєстрований статутний капітал»	5010 «Емісійні різниці»	на суму емісійних різниць (при розміщенні акцій за ціною вище номіналу)
3	Зменшення статутного капіталу (при зменшенні номіналу або кількості акцій)	5000 «Статутний капітал банку»	5020 «Загальні резерви»	на суму зменшення капіталу

Складено за [12]

Акції банку можуть продаватися за ціною, відмінною від їх номінальної вартості. Банк не може реалізовувати акції за ціною, нижчою від номіналу. У разі продажу акцій банку за ціною, вищою від їх номінальної вартості, виникають емісійні різниці [12].

Емісійні різниці (емісійний дохід) - це перевищення суми коштів, отриманих від первинного випуску або продажу власних акцій (інших корпоративних прав), над їх номіналом або перевищення номіналу акцій (інших корпоративних прав) над вартістю їх викупу [12].

У таблиці 2.3 наведемо бухгалтерський облік розрахунків з акціонерами банку:

Таблиця 2.2

**Кореспонденція рахунків по обліку розрахунків з акціонерами банку
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»**

№ з/п	Зміст господарської операції	Д	К	Сума, грн
Викуп власних акцій в акціонерів банку				
1	Викуп власних акцій за ціною ВИЩОЮ, ніж їх номінальна вартість	5002 «Власні акції, що викуплені в акціонерів»	1200 «Кореспондентський рахунок» 2600 «Поточний рахунок» 1001 «Каса»	на суму номінальної вартості
		5010 «Емісійні різниці»		на суму, що перевищує номінал
		5022 «Інші фонди банку» / 5030 «Нерозподілені прибутки минулих років»		на суму різниці, при недостатності коштів на рахунку 5010
2	Викуп власних акцій за ціною НИЖЧОЮ, ніж їх номінальна вартість	5002 «Власні акції, що викуплені в акціонерів»	5010 «Емісійні різниці»	на різницю між номіналом і ціною придбання
			1200 «Кореспондентський рахунок» 2600 «Поточний рахунок»	на загальну вартість придбання

			1001 «Каса»	
3	Анулювання акцій, викуплених в акціонерів	5000 «Статутний капітал банку»	5002 «Власні акції, що викуплені в акціонерів»	на суму номінальної вартості
Виплата дивідендів акціонерам				
	Прийняття рішення про виплату дивідендів	5040 «Прибуток звітнього року»/ 5030 «Нерозподілені прибутки минулих років»/ 5022 «Інші фонди банку»	3631 «Кредиторська заборгованість перед акціонерами (учасниками) банку за дивідендами»	на суму дивідендів
	Виплата дивідендів акціонерам	3631 «Кредиторська заборгованість перед акціонерами (учасниками) банку за дивідендами»	1200 «Кореспондентський рахунок» 2600 «Поточний рахунок» 1001 «Каса»	на суму дивідендів

Складено за [12]

2.3 Облік прибутку банку

Формування фінансового результату банку, під яким розуміється сума прибутку або збитку банку, що отриманий в результаті ведення звичайної діяльності, здійснюється наприкінці звітнього року в порядку закриття рахунків, на яких ведеться облік доходів і витрат:

- на суму дебетових сальдо рахунків витрат: дебет - рахунок групи 504 «Результати звітнього року»; кредит - рахунки 7 класу «Витрати»;

- на суму кредитових сальдо рахунків доходів: дебет - рахунки 6 класу «Доходи»; кредит - рахунок групи 504 «Результати звітнього року».

За умови перевищення доходів над витратами банк отримує прибуток, що відображається за кредитом рахунка 5040 «Прибуток звітнього року»; за умови перевищення витрат над доходами - збиток, що обліковується за дебетом рахунка

5041 «Збиток звітного року» до затвердження та розподілу Загальними зборами акціонерів банку. Підтверджуючи суму прибутку, збори акціонерів узгоджують процентні відрахування за напрямами розподілу прибутку, що показано у таблиці 2.4:

Таблиця 2.4

**Бухгалтерські проведення з обліку фінансового результату діяльності
банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» та його розподілу**

№ з/п	Зміст господарської операції	Д	К
Формування фінансового результату			
1	Закриття рахунків доходів і витрат 31 грудня за умови отримання прибутку	Рахунки з обліку доходів (6 клас)	5040 «Прибуток звітного року»
		5040 «Прибуток звітного року»	Рахунки з обліку витрат (7 клас)
2	Закриття рахунків доходів і витрат 31 грудня за умови отримання збитку	Рахунки з обліку доходів (6 клас)	5041 «Збиток звітного року»
		5041 «Збиток звітного року»	Рахунки з обліку витрат (7 клас)
Розподіл прибутку за рішеннями зборів акціонерів			
3	Формування загальних резервів	5040 «Прибуток звітного року»	5020 «Загальні резерви»
4	Формування резервного фонду	5040 «Прибуток звітного року»	5021 «Резервні фонди»
5	Формування інших фондів банку	5040 «Прибуток звітного року»	5022 «Інші фонди банку»
Розподіл прибутку за рішеннями зборів акціонерів			
	Нарахування дивідендів акціонерам банку	5040 «Прибуток звітного року»	3631 «Кредиторська заборгованість перед акціонерами банку за дивідендами»

	Визнання залишку нерозподіленого прибутку	5040 «Прибуток звітнього року»	5030 «Нерозподілені прибутки минулих років»
	Збільшення статутного капіталу до державної реєстрації	5040 «Прибуток звітнього року»	5004 «Незарєєстрований статутний капітал»
Покриття збитків за рішеннями зборів акціонерів			
	Покриття за рахунок загальних резервів	5020 «Загальні резерви»	5041 «Збиток звітнього року»
	Покриття за рахунок резервних фондів	5021 «Резервні фонди»	5041 «Збиток звітнього року»
	Покриття за рахунок інших фондів	5022 «Інші фонди банку»	5041 «Збиток звітнього року»
	Покриття за рахунок нерозподілених прибутків минулих років	5030 «Нерозподілені прибутки минулих років»	5041 «Збиток звітнього року»
	Визнання залишку непокритих збитків минулих років	5031 «Непокриті збитки минулих років»	5041 «Збиток звітнього року»

Складено за [12]

Висновки до розділ 2

Дослідження обліку власного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК» дозволило зробити наступні висновки:

1. Облік власного капіталу банку є важливим аспектом фінансового управління та звітності. Він допомагає банку відстежувати, контролювати та оцінювати його власний капітал, який є ключовим показником фінансової стійкості та здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та регуляторами.

2. Для ефективного обліку власного капіталу банку, слід враховувати наступні аспекти: класифікація власного капіталу, вимірювання вартості капіталу, звітність та відображення, врахування нормативних вимог, моделювання та стрес-тестування, забезпечення аудиту власного капіталу. Облік власного капіталу банку має велике значення для забезпечення фінансової стійкості, дотримання регуляторних вимог та забезпечення довіри з боку зацікавлених сторін.

3. Національний банк України знизив вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу банків з 500 млн грн до 200 млн грн. Таке рішення ґрунтується на змінах до Закону України «Про банки і банківську діяльність», якими мінімальний розмір статутного капіталу для банків знижено з 500 млн грн до 200 млн грн.

4. Регулятивний капітал банку - сукупність основного (1-го рівня) капіталу та додаткового (2-го рівня) капіталу. Основний капітал вважається незмінним і таким, що не підлягає передаванню, перерозподілу та повинен повністю покривати поточні збитки. У відповідності до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні регулятивний капітал розраховується за формулою: $PK = OK + DK - B$, де PK – регулятивний капітал банку; OK – основний капітал (капітал 1-го рівня); DK – додатковий капітал (капітал 2-го рівня); B – відвернення.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Аудиту власного капіталу банку

Капітал банку - є частиною його ресурсів, основною функцією якого є захист інтересів вкладників та кредиторів від можливих ризиків банківської діяльності. До складу власного капіталу банку входять (Рис.3.1):

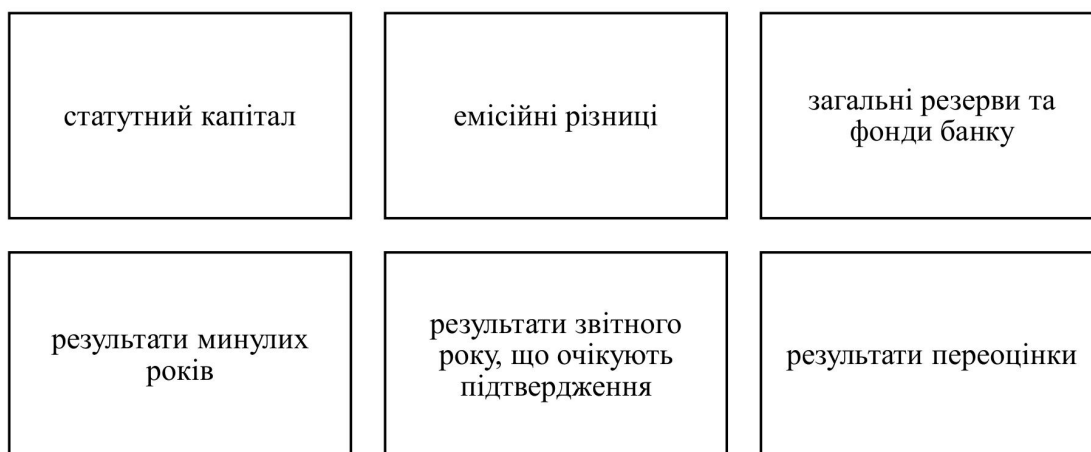

Рис. 3.1. Склад власного капіталу банку

Джерелами збільшення статутного капіталу можуть бути (Рис.3.2):

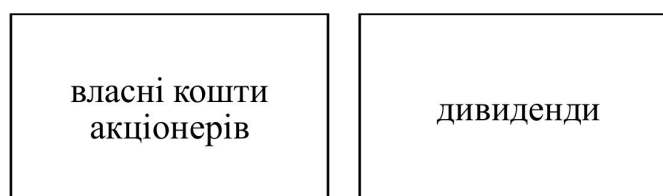

Рис.3.2. Джерела збільшення статутного капіталу банку

Шляхами збільшення статутного капіталу є: випуск нових акцій, збільшення номіналу акцій, переведення субординованого боргу до розряду статутного капіталу, обмін облігацій на акції.

На момент створення банку регулюється розмір статутного капіталу, а під час подальшої діяльності - розмір регулятивного капіталу. За недотримання нормативу регулятивного капіталу до банку застосовуються заходи впливу з боку

НБУ. Окрім того, при недостатньому формуванні капіталу банку суттєво обмежуються його можливості щодо кредитування великих клієнтів, тощо. Складові регулятивного капіталу станом на 01.04.2024 наведені на Рис.3.3:

(тис.грн.)					
Регулятивний капітал (РК)					
основний капітал					
фактично сплачений зареєстрований статутний капітал	внески за незареєстрованим статутним капіталом	емісійні різниці	операції з акціонерами (фінансова допомога акціонерів банку, на яку отримано дозвіл Національного банку України щодо включення до основного капіталу)	загальні резерви та резервні фонди, що створюються згідно з законами України	капітальний інструмент з умовами списання/конверсії щодо якого отримано дозвіл НБУ
9	10	11	12	13	14
206 059 744	0	22 690	0	12 958 438	0

Рис. 3.3. Складові регулятивного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК» станом на 01.04.2024 р.

Джерело [15]

Вибір аудиторської компанії для здійснення аудиту фінансової звітності банку за МСФЗ проводиться на щорічній основі. Відбір незалежного аудитора здійснюється відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору суб'єкта аудиторської діяльності, який був затверджений протоколом Наглядової ради Банку № 68/22 від 18.11.2022. Результати аналізу з пропозиціями менеджменту виносяться на розгляд Аудиторського Комітету при Наглядовій раді Банку. Наглядова рада ухвалює рішення, на основі якого з обраною компанією укладається контракт на наступний рік.

За результатами конкурсного відбору незалежного аудитора для надання послуг з обов'язкового аудиту річної фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023-2025 роки з можливістю пролонгації надання послуг на наступні два роки було обрано ПрАТ «КПМГ Аудит».

На Рис.3.4 представлені основні завдання аудиту власного капіталу банку:

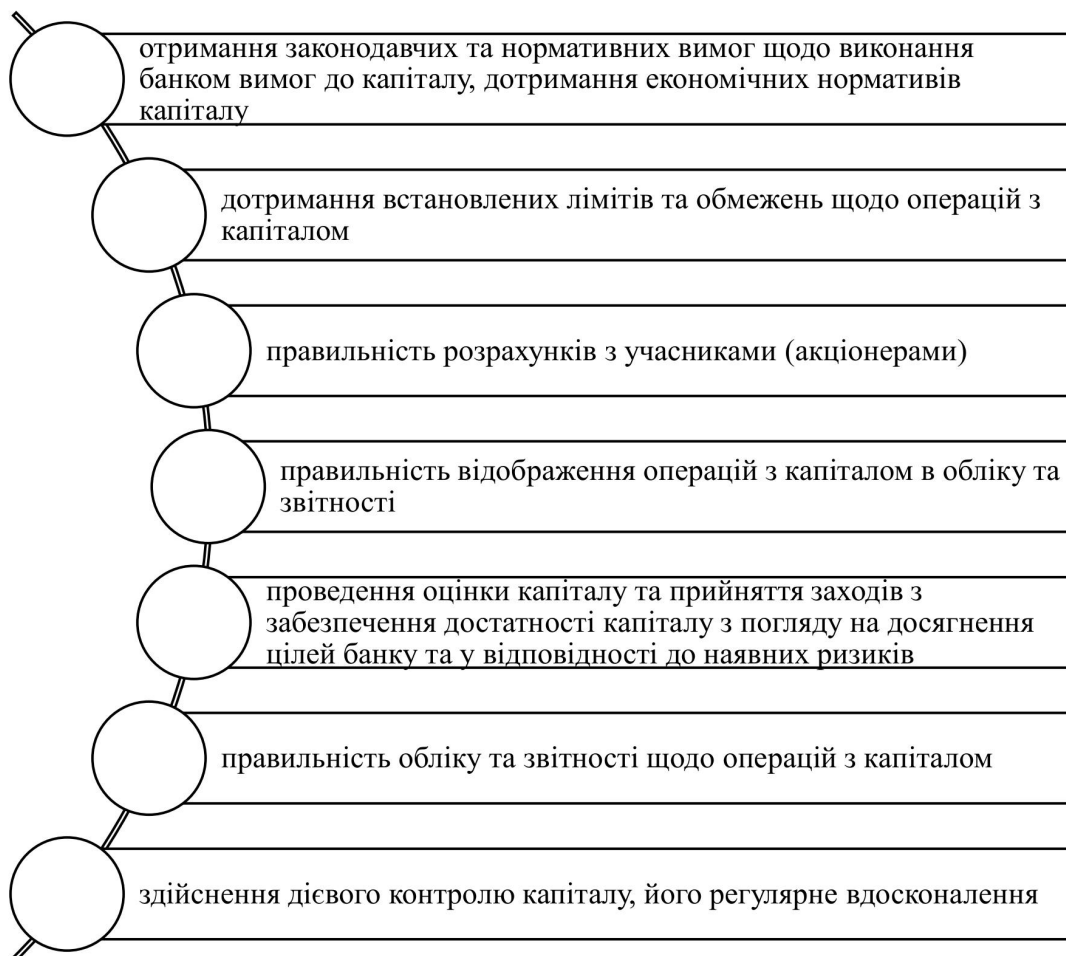

Рис. 3.4. Основні завдання аудиту власного капіталу банку

До контролю залучаються:

- відповідальні виконавці в межах своїх повноважень (які власне і проводять операції з капіталом) - під час проведення попереднього та поточного контролю, в тому числі працівники депозитарного відділу, відділу цінних паперів та ін.;
- контролери, які залучаються до проведення подальших перевірок у відповідності до переліку, затвердженого головним бухгалтером;
- заступник головного бухгалтера і начальники відповідних відділів банку, які на систематичній основі повинні проводити перевірки стану обліково-операційної роботи;
- працівники відділу бухгалтерського обліку (бек-офіс);

- члени різних комітетів банку, які формують інвестиційну, депозитну, процентну, тарифну політики;
- відповідальний працівник за фінансовий моніторинг;
- інші працівники, що залучаються до контролю, в тому числі адміністратори локальної комп'ютерної мережі банку, працівники відділів служби внутрішнього аудиту.

Основні напрямки внутрішнього аудиту капіталу наведені на Рис. 3.5:

Рис. 3.5. Основні напрямки внутрішнього аудиту капіталу банку

3.2 Аудит складових власного та регулятивного капіталу банку

Методика аудиторської перевірки складових власного та регулятивного капіталу банку зазвичай включає наступні етапи (Рис.3.6):

Зрозуміння банківської діяльності та регулятивного середовища

- Аудитор повинен отримати розуміння про банківські операції, фінансові продукти, ризики, регулятивні вимоги та контекст, в якому банк діє. Це включає аналіз регуляторних вимог щодо капіталу та його складових.

Оцінка внутрішнього контролю та систем обліку:

- Аудитор повинен оцінити ефективність внутрішнього контролю банку та системи обліку, що стосуються власного та регулятивного капіталу. Це включає перегляд процедур та політик, системи внутрішнього контролю, а також тестування ефективності цих контрольних механізмів.

Перевірка складових власного капіталу

- Аудитор проводить перевірку складових власного капіталу, зокрема акційного капіталу, нерозподіленого прибутку, резервів та інших елементів. Він перевіряє правильність їх класифікації, оцінки та розкриття в фінансовій звітності банку.

Перевірка регулятивного капіталу

- Аудитор перевіряє дотримання банком регулятивних вимог щодо капіталу, таких як мінімальний рівень капіталу, склад капіталу та його якість. Він перевіряє наявність та правильність обчислення показників регулятивного капіталу та їх відповідність нормативам.

Аналіз ризиків та стрес-тестування

- Аудитор проводить аналіз ризиків, пов'язаних з власним та регулятивним капіталом, і оцінює ефективність банківських стратегій управління ризиками. Він також може виконувати стрес-тестування, щоб оцінити вплив негативних сценаріїв на капітал банку і переконатися, що банк має достатні резерви для покриття можливих втрат.

Перевірка відповідності нормативним вимогам

- Аудитор перевіряє відповідність банку нормативним вимогам, що стосуються власного та регулятивного капіталу. Він перевіряє, чи дотримується банк мінімальних вимог до капіталу, а також використання його відповідно до регулятивних положень.

Аудит документації

- Аудитор переглядає відповідну документацію, яка підтверджує класифікацію та оцінку власного та регулятивного капіталу. Це включає рішення про виділення прибутку, рішення про випуск акцій, документи щодо резервів та інші відповідні записи.

Звітність та рекомендації

- Після завершення аудиторської перевірки, аудитор складає звіт, який містить результати аудиту та висновки. У разі виявлення недоліків або порушень, аудитор може рекомендувати банку вжити відповідних заходів для їх виправлення та поліпшення системи обліку та управління капіталом.

Рис. 3.6. Методика аудиторської перевірки складових власного та регулятивного капіталу банку

Важливо відзначити, що методика аудиторської перевірки складових власного та регулятивного капіталу може варіюватися залежно від конкретних вимог регуляторів, міжнародних стандартів та внутрішніх політик аудиторської фірми. Тому, під час проведення аудиту власного та регулятивного капіталу, аудитори зазвичай дотримуються загальноприйнятих аудиторських стандартів та принципів, забезпечуючи об'єктивність, незалежність та професійну дбайливість у своїй роботі.

На Рис.3.7 наведемо фрагмент звіту незалежного аудитора за 2023 рік:

Рис. 3.7. Фрагмент звіту незалежного аудитора за 2023 рік

Серед вчених, які досліджували проблеми аудиту в банках варто підкреслити праці Урусової З.П. щодо внутрішній аудит і контроль операцій комерційних банків України [16], праці Спьяк Галина та Фаріон Тетяна щодо системи внутрішнього контролю банків України: стану та тенденцій розвитку [17], праці Куцик П. О. та ЧІК М. Ю. щодо особливостей внутрішнього аудиту

банківської діяльності [18]. Мельниченко О.В. досліджував аудит інформаційної безпеки банку при роботі з електронними грошима та аудит систем електронних грошей на основі інтегрованої звітності банків [9].

Наведемо у Таблиці 3.1 методику аудиторської перевірки складових власного та регулятивного капіталу банку:

Таблиця 3.1

Методика аудиторської перевірки складових власного та регулятивного капіталу банку

№	Мета перевірки	Документи, які перевіряються	Аудиторські процедури
1	Перевірка статутних документів	Статут, установчий договір, протокол зборів акціонерів (учасників)	Установлення законності, відповідності, реальності
2	Перевірка акціонерів (учасників) банку та джерел внесення коштів у статутний фонд	Баланс, звіт про фінансові результати, аудиторські висновки щодо наявності власних вільних коштів акціонерів (учасників) банку (юридичних осіб), документи, що підтверджують джерела походження коштів (для фізичних осіб), виписки банку, які підтверджують надходження коштів у статутний фонд, платіжні документи (платіжні доручення, об'яви на внесення готівкою), договори купівлі-продажу цінних паперів (вторинний ринок)	Установлення законності, правильність відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку, аналітичні розрахунки, зустрічні перевірки
3	Перевірка збільшення статутного фонду	Протоколи зборів акціонерів (учасників) банку, зміни та доповнення до статуту банку (нова редакція статуту); аудиторські висновки про здійснення додаткових внесків до статутного капіталу, баланс, звіт про фінансові результати, що підтверджують джерела походження коштів (для фізичних осіб), виписки банку, які підтверджують надходження коштів у статутний фонд, платіжні документи (платіжні доручення, об'яви на внесення готівкою), копія свідоцтва про реєстрацію попередньої емісії акцій та документи, що підтверджують повну оплату попередніх емісій, виписки за балансовим рахунком № 5000 «Зареєстрований статутний капітал», Звіт про 20 акціонерів, баланс банку	Установлення законності, відповідності, реальності, правильність відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку, аналітичні розрахунки, зустрічні перевірки

4	Дивіденди, які направлені на збільшення статутного капіталу	Статут у частині розподілу прибутку, протокол рішення загальних зборів акціонерів (учасників) банку, виписки з балансових рахунків № 3631 «Кредиторська заборгованість перед акціонерами банку за дивідендами», № 5003 «Дивіденди, які направлені на збільшення статутного капіталу», № 5040 «Прибуток минулого року, що очікує затвердження»	Документальні та аналітичні методи
5	Перевірка додаткових вимог щодо формування статутного капіталу з участю іноземних інвестицій	Рішення уповноваженого органу іноземного інвестора про участь у статутному капіталі українського банку; письмова згода контрольного органу країни на участь у капіталі українського банку (якщо це передбачено законодавством країни нерезидента); витяг з торговельного (банківського) реєстру країни нерезидента; копії установчих документів нерезидента (відповідно легалізованих); висновок іноземного аудитора про фінансовий стан інвестора, підтверджений аудитором України; повідомлення іноземного Центрального банку про здійснення достатнього контролю за діяльністю своїх банків акціонерів (учасників) українського банку	Установлення законності, відповідності, реальності
6	Перевірка дотримання строків формування статутного фонду та перевірка максимальної частки акціонерів (учасників) банку у статутному фонді	Протоколи зборів акціонерів (учасників) банку, виписки за балансовим рахунком № 5000 «Зареєстрований статутний капітал», Звіт про 20 акціонерів	Установлення законності, аналітичні розрахунки
7	Емісійні різниці	Установчі документи, договори купівлі-продажу акцій, акти приймання-передавання, курси валют, установлені НБУ на дату підписання установчого договору та дату виникнення на балансі банку гривневого еквівалента внеску в іноземній валюті до статутного капіталу, виписки за рахунками 3630, 1200 «Коррахунок у НБУ», 5010 «Емісійні різниці»	Установлення законності, відповідності, реальності, правильність відображення операцій на рахунках

8	Резервні фонди, що створюються під невизначений ризик при проведенні банківських операцій	Установчі документи, протокол рішення загальних зборів акціонерів (учасників) банку в частині розподілу прибутку, виписки з балансових рахунків № 5020 «Загальні резерви», № 5040 «Прибуток минулого року, що очікує затвердження», робоча документація аудитора (або довідки інших аудиторів), що підтверджують розмір прибутку, який підлягає розподілу та є джерелом	Документальні та аналітичні методи
9	Резервні фонди, що створюються згідно із законами України	Установчі документи, протокол рішення загальних зборів акціонерів (учасників) банку в частині розподілу прибутку, виписки з балансових рахунків № 5021 «Резервні фонди», № 5040 «Прибуток минулого року, що очікує затвердження», робоча документація аудитора (або довідки інших аудиторів), що підтверджують розмір прибутку, який підлягає розподілу та є джерелом	Документальні та аналітичні методи
10	Прибуток (збиток) минулих років Прибуток (збиток) минулого року, що очікує затвердження та поточний прибуток	Виписки з балансових рахунків № 5030 «Прибуток (збиток) минулих років», № 5040 «Прибуток минулого року, що очікує затвердження», рахунків 6-го та 7-го класів (доходи та витрати банку), робоча документація аудитора (або довідки інших аудиторів), що підтверджують формування та розмір доходів і витрат минулого року	Логічні та арифметичні методи, зіставлення, документальні та аналітичні методи
11	Резерви під стандартну та нестандартну заборгованість інших банків та за кредитними операціями банку	Положення про облікову політику банку, звітність «Розрахунок резерву на можливі втрати за позиками комерційних банків», «Звіт про процентні ставки, суми наданих кредитів, залучених депозитів»; виписки з особових рахунків обліку резервів (149, 159, 240 групи рахунків); особових рахунків 770 групи «відрахування в резерви» позабалансові рахунки 902, 909, 960 та 961 груп, рахунки № 9000, № 9002, № 9100, № 9129; робоча документація аудитора (або довідки інших аудиторів), що підтверджують якість кредитних вкладень банку, рішення кредитного комітету банку	Логічні та арифметичні методи, зіставлення, документальні та аналітичні методи, зустрічна перевірка

12	Переоцінка основних засобів	Положення про облікову політику банку, рішення Правління банку, акти експертної оцінки щодо вартості об'єктів основних засобів, відомості інвентаризації основних засобів, технічні паспорти, журнал обліку та інвентарні картки основних засобів, виписки з балансових рахунків № 3511 та 44 і 45 груп	Оглядова перевірка, арифметичні розрахунки, законність, логічні методи
13	Субординований борг	Клопотання банку-боржника про отримання дозволу на залучення субординованого боргу; письмове підтвердження банку-боржника, що інвестор та пов'язані з ним особи не є боржниками банку на дату укладення угоди; нотаріально засвідчену копію угоди про залучення коштів на умовах субординованого боргу, що укладається між інвестором і банком-боржником; документальне підтвердження про дотримання банком-інвестором нормативів капіталу та ліквідності; копії платіжних документів про перерахування на балансовий рахунок № 3660 «Субординований борг банку» коштів, залучених на умовах субординованого боргу для врахування до капіталу банку (копії мають бути засвідчені підписами керівників банку та відбитком печатки); копію реєстраційного свідоцтва, отриманого згідно з Положенням про порядок реєстрації договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами за залученими від нерезидентів кредитами, позиками в іноземній валюті; бізнес-план, розроблений банком-боржником; програма капіталізації банку на період укладення угоди про відповідне збільшення основного капіталу банку (капіталу 1-го рівня) на суму щорічного зменшення розміру субординованих коштів протягом останніх п'яти років дії угоди; прогнозований розрахунок прибутковості та дотримання нормативу мінімального розміру регулятивного капіталу; первісні напрями використання залучених коштів на умовах субординованого боргу протягом перших шести місяців	Установлення законності, відповідності, реальності

14	Виконання програми капіталізації банку	Рішення наглядової ради, план капіталізації банку, звіт про дотримання економічних нормативів, та робочі документи аудитора в частині формування і збільшення капіталу банку	Зіставлення, арифметичні розрахунки, аналітичні методи
15	Оцінка систем внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту щодо перевірки капіталу банку	Плани роботи внутрішніх аудиторів та їх фактичне виконання, довідки за підсумками проведених перевірок, контроль за виконанням наданих рекомендацій та усуненням помилок, акти ревізійної комісії банку	Дослідження, зіставлення, аналіз

3.3 Пропозиції щодо удосконалення обліку і аудиту власного капіталу

Удосконалення обліку і аудиту власного капіталу комерційного банку є важливим завданням, спрямованим на забезпечення точності, достовірності та відповідності фінансової звітності банку регулятивним вимогам. Нижче наведено кілька пропозицій щодо удосконалення обліку і аудиту власного капіталу комерційного банку (Табл.3.3):

Таблиця 3.3

Пропозиції щодо удосконалення обліку і аудиту власного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Пропозиція	Зміст пропозиції
Забезпечення відповідності міжнародним стандартам	Банкам слід дотримуватись міжнародних стандартів фінансової звітності, таких як Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) і Міжнародні стандарти аудиту (МСА), які надають чіткі правила та рекомендації щодо обліку і аудиту власного капіталу.
Розвиток внутрішніх контрольних процедур	Банки повинні розробляти та впроваджувати ефективні внутрішні контрольні процедури, які забезпечують відповідність обліку власного капіталу регулятивним вимогам. Це включає встановлення чітких політик та процедур, регулярний моніторинг та перегляд контрольних механізмів, а також незалежну перевірку ефективності внутрішніх контролів.

Використання спеціалізованого програмного забезпечення	Використання спеціалізованого програмного забезпечення для обліку і аудиту власного капіталу може спростити процес та забезпечити точність та надійність обліку. Це може включати системи управління ризиками та фінансовим плануванням, які дозволяють банку контролювати та оцінювати різні аспекти.
Постійна професійна підготовка та навчання	Банкам варто надавати пріоритет постійній професійній підготовці та навчанню своїх співробітників у галузі обліку і аудиту власного капіталу. Це допоможе забезпечити, що співробітники мають необхідні знання, навички та розуміння регулятивних вимог і найкращих практик у цій галузі.
Активна роль наглядових органів	Наглядові органи та регулятори повинні відігравати активну роль у сприянні удосконаленню обліку і аудиту власного капіталу банків. Вони можуть встановлювати чіткі правила, рекомендації та стандарти, проводити регулярні перевірки та надавати консультаційну підтримку банкам у виконанні облікових та аудиторських процедур.
Впровадження аналітичних інструментів	Банки можуть використовувати аналітичні інструменти та технології, такі як штучний інтелект, машинне навчання та автоматизація, для поліпшення обліку і аудиту власного капіталу. Ці інструменти дозволяють проводити швидкий та точний аналіз великого обсягу даних, виявляти аномалії та ризики, а також забезпечувати більшу ефективність та надійність процесів обліку та аудиту.
Взаємодія зі зовнішніми аудиторами	Банки можуть співпрацювати зі зовнішніми аудиторськими фірмами для проведення незалежного аудиту власного капіталу. Це дозволить отримати об'єктивну оцінку та підтвердити надійність і достовірність фінансової звітності банку. Взаємодія зі зовнішніми аудиторами допоможе забезпечити незалежну перевірку фінансових даних, виявлення можливих недоліків та ризиків, а також надати рекомендації щодо покращення системи обліку та аудиту.

<p>Використання внутрішніх ревізорів</p>	<p>Банки можуть мати внутрішніх ревізорів, які здійснюють незалежний аудит внутрішніх процесів обліку власного капіталу. Вони можуть перевіряти дотримання політик, процедур та контрольних механізмів, а також виявляти можливі порушення та ризики. Внутрішні ревізори доповідають наглядовим органам та керівництву банку про виявлені проблеми та рекомендують заходи щодо їх вирішення.</p>
<p>Акцент на етику та професійній дбайливості</p>	<p>В удосконаленні обліку і аудиту власного капіталу важлива роль відводиться етиці та професійній дбайливості. Банки повинні розробляти та впроваджувати етичні стандарти та кодекси поведінки для своїх співробітників, а також забезпечувати їх дотримання. Врахування етичних принципів та професійної дбайливості допоможе забезпечити чесність, інтегритет та надійність процесів обліку і аудиту.</p>

Ці пропозиції спрямовані на покращення обліку і аудиту власного капіталу комерційних банків та забезпечення високої якості фінансової звітності. Врахування цих аспектів допомагає уникнути помилок, зменшити ризики та забезпечити довіру стейкхолдерів до фінансової звітності банку.

Висновки до розділ 3

Дослідження аудиту власного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК» дозволило зробити наступні висновки:

1. Капітал банку - є частиною його ресурсів, основною функцією якого є захист інтересів вкладників та кредиторів від можливих ризиків банківської діяльності. Шляхами збільшення статутного капіталу є: випуск нових акцій, збільшення номіналу акцій, переведення субординованого боргу до розряду статутного капіталу, обмін облігацій на акції. На момент створення банку регулюється розмір статутного капіталу, а під час подальшої діяльності - розмір регулятивного капіталу. За недотримання нормативу регулятивного капіталу до банку застосовуються заходи впливу з боку НБУ. Окрім того, при недостатньому формуванні капіталу банку суттєво обмежуються його можливості щодо кредитування великих клієнтів, тощо.

2. Вибір аудиторської компанії для здійснення аудиту фінансової звітності банку за МСФЗ проводиться на щорічній основі. Результати аналізу з пропозиціями менеджменту виносяться на розгляд Аудиторського Комітету при Наглядовій раді Банку. Наглядова рада ухвалює рішення, на основі якого з обраною компанією укладається контракт на наступний рік. За результатами конкурсного відбору незалежного аудитора для надання послуг з обов'язкового аудиту річної фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023-2025 роки з можливістю пролонгації надання послуг на наступні два роки було обрано ПрАТ «КПМГ Аудит».

3. Для удосконалення обліку і аудиту власного капіталу комерційного банку запропоновано наступне: забезпечення відповідності міжнародним стандартам, розвиток внутрішніх контрольних процедур, використання спеціалізованого програмного забезпечення, постійна професійна підготовка та навчання, активна роль наглядових органів, впровадження аналітичних інструментів, взаємодія зі зовнішніми аудиторами, використання внутрішніх ревізорів, акцент на етику та професійній дбайливості.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних основ обліку і аудиту власного капіталу комерційного банку дозволило дійти наступних висновків:

1. ПриватБанк - найбільший банк України, який є стабільним та надійним партнером для фінансових справ українців. У банку 19 мільйонів активних клієнтів - фізичних і юридичних осіб, по всій країні працює понад 1000 відділень, 5000 банкоматів і 10000 терміналів самообслуговування. АТ КБ «ПРИВАТБАНК» організовує бухгалтерський облік своїх операцій відповідно до внутрішньої облікової політики, міжнародних стандартів фінансової звітності, виконує вимоги, встановлені законодавством, зокрема вимоги нормативно-правових актів Національного банку, користується єдиними правилами бухгалтерського обліку в банках.

2. Подальший розвиток Банку, в тому числі юридичних осіб, які перебувають під його контролем, тісно пов'язаний із ризиками, притаманними економіці України та розвитку банківського ринку України: триваліший термін війни, ескалація, еко-тероризм окупантів; зниження обсягів чи втрата ритмічності надходження міжнародної допомоги; пошкодження енергетичної та портової інфраструктури; продовження часткового блокування кордонів з окремими країнами ЄС для вантажних перевезень; виникнення додаткових бюджетних потреб і значних квазіфіскальних дефіцитів, зокрема в енергетичній сфері; посилена еміграція.

3. Формування та збільшення статутного капіталу банку може здійснюватися виключно шляхом грошових внесків у гривнях. Статутний капітал банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел. Забороняється використовувати для формування статутного капіталу бюджетні кошти, якщо ці кошти мають інше цільове призначення. Банк має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір статутного капіталу. Збільшення відбувається шляхом підвищення номінальної вартості акцій або шляхом розміщення додаткових акцій існуючої номінальної вартості. Обов'язковою умовою збільшення статутного

капіталу є відповідність розміру статутного капіталу після його збільшення вимогам до мінімального розміру статутного капіталу, встановленого законом.

4. Облік власного капіталу банку є важливим аспектом фінансового управління та звітності. Він допомагає банку відстежувати, контролювати та оцінювати його власний капітал, який є ключовим показником фінансової стійкості та здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та регуляторами.

5. Для ефективного обліку власного капіталу банку, слід враховувати наступні аспекти: класифікація власного капіталу, вимірювання вартості капіталу, звітність та відображення, врахування нормативних вимог, моделювання та стрес-тестування, забезпечення аудиту власного капіталу. Облік власного капіталу банку має велике значення для забезпечення фінансової стійкості, дотримання регуляторних вимог та забезпечення довіри з боку зацікавлених сторін.

6. Національний банк України знизив вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу банків з 500 млн грн до 200 млн грн. Таке рішення ґрунтується на змінах до Закону України «Про банки і банківську діяльність», якими мінімальний розмір статутного капіталу для банків знижено з 500 млн грн до 200 млн грн.

7. Регулятивний капітал банку - сукупність основного (1-го рівня) капіталу та додаткового (2-го рівня) капіталу. Основний капітал вважається незмінним і таким, що не підлягає передаванню, перерозподілу та повинен повністю покривати поточні збитки. У відповідності до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні регулятивний капітал розраховується за формулою: $PK = OK + DK - B$, де PK – регулятивний капітал банку; OK – основний капітал (капітал 1-го рівня); DK – додатковий капітал (капітал 2-го рівня); B – відвернення.

8. Вибір аудиторської компанії для здійснення аудиту фінансової звітності банку за МСФЗ проводиться на щорічній основі. Результати аналізу з пропозиціями менеджменту виносяться на розгляд Аудиторського Комітету при

Наглядовій раді Банку. Наглядова рада ухвалює рішення, на основі якого з обраною компанією укладається контракт на наступний рік. За результатами конкурсного відбору незалежного аудитора для надання послуг з обов'язкового аудиту річної фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023-2025 роки з можливістю пролонгації надання послуг на наступні два роки було обрано ПрАТ «КПМГ Аудит».

9. Для удосконалення обліку і аудиту власного капіталу комерційного банку запропоновано наступне: забезпечення відповідності міжнародним стандартам, розвиток внутрішніх контрольних процедур, використання спеціалізованого програмного забезпечення, постійна професійна підготовка та навчання, активна роль наглядових органів, впровадження аналітичних інструментів, взаємодія зі зовнішніми аудиторами, використання внутрішніх ревізорів, акцент на етику та професійній дбайливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 (МСФЗ 9). Фінансові інструменти : Стандарт; IASB від 01.01.2012 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_016 (дата звернення: 10.05.2024).
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39). Фінансові інструменти: визнання та оцінка : Стандарт; IASB від 01.01.2012 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_015 (дата звернення: 10.05.2024).
3. Джулій, Л. В., et al. Особливості організації управлінського обліку в банках України. Вісник, 2020, 186.
4. Малкіна Я.Д. Нова класифікація витрат та система управлінського обліку розрахунків за податковими зобов'язаннями банків України. Інвестиції: практика та досвід, 2020, 21-22: 101-105.
5. Сарахман О.М. Організація управлінського обліку у банківських установах. Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації, 2020, 69.
6. Демкович, М. С., Євченко, Н. Г., Карпенко, О. В., Кириленка, В. Б., Кіндрацької, Л. М., Кореневої, О. Г., ... & Юденкова, Ю. М. Формування системи управлінського обліку у банківських установах. Економічний аналіз, 2010, 254.
7. Офіційний сайт банку. URL: <https://privatbank.ua/about> (дата звернення: 10.05.2024).
8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14> (дата звернення: 10.05.2024).
9. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2465-20> (дата звернення: 10.05.2024).
10. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» /

Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 10.05.2024).

11. Статут банку. URL: https://static.privatbank.ua/files/statut_privatbank.pdf (дата звернення: 10.05.2024).

12. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України : Постанова Національного банку України; План від 17.06.2004 № 280 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0918-04> (дата звернення: 10.05.2024).

13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України : Інструкція; Національний банк від 11.09.2017 № 89// База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0919-04> (дата звернення: 10.05.2024).

14. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3480-15> (дата звернення: 10.05.2024).

15. Статистична звітність. URL: <https://static.privatbank.ua/files/0000003485186294.pdf> (дата звернення: 10.05.2024).

16. Урсова З. П. Внутрішній аудит і контроль операцій комерційних банків України. Сталий розвиток економіки, 2013, 3: 278-282.

17. Спяк Галина, Фаріон Тетяна. Система внутрішнього контролю банків України: стан та тенденції розвитку. Економічний аналіз, 2010, 166.

18. Куцик П. О., ЧІК М. Ю. Особливості внутрішнього аудиту банківської діяльності. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економіка, управління та адміністрування, 2018, 4: 48-52.

19. Мельниченко О. В. Аудит інформаційної безпеки банку при роботі з електронними грошима. Проблеми економіки, 2013, 4: 341-347. Проблеми економіки, 2013, 4: 341-347.